

gospodin Ministar Pravde, kad' je bio ovde pred dva meseca, obećao je, da će predložiti Zakonodavnom Odboru neke izmene i dopune i to u roku od 7 dana. Međutim tih sedam dana je već prošlo, jedanput, dvaput, triput, četiri put, šest put i neznam koliko puta i te izmene i dopune još ne dolaze.

Ja bih molio, stoga, gospodina Predsednika Zakonodavnog Odbora, da preduzme korake, da se taj zakon što pre donese i da se te dopune i izmene podnesu Zakonodavnom Odboru na rešavanje.

Ja bih naročito želio da istaknem, zašto je to potrebno? Gospodo, budžet treba da se svrši od prilike koncem meseca juna. Po prvobitnom predlogu Zakona o Centralnoj Upravi trebala bi mnoga Ministarstva da prestanu dejstvovati 1. jula. Prema tomu bismo mogli ostvariti u budžetu i te odredbe, da bismo pojedina ministarstva. To bi bilo od uticaja na naše finansijske prilike. Ja bih molio gospodina Predsednika Odbora, da požuri Ministra Pravde, da što pre podnese taj zakon.

Potpredsednik dr. **Svetislav Popović**: Gospodinu poslaniku sa svoje strane imam čast izjaviti, da je Predsedništvo požurivalo Ministarstvo Pravde, da podnese te dopune. Međutim je predsedništvo obavešteno od Ministarstva Pravde, da se to do sada nije moglo učiniti zato, što predlog, koji je Ministarstvo učinilo, treba da se ispita u pojedinim resorima ministarstva, da se ustanovi, da li je u nadležnost pojedinog resora ušlo, što treba da udje. Čim taj posao bude gotov, vlada će podneti svoj predlog tako, da mi možemo onda o tom rešavati u pojedinostima.

Reč ima gospodin Joca Jovanović.

Jovan Jovanović: Ja sam hteo isto to da pitam prije gospodina Šećerova, jer se sećam, da smo mi taj zakon pretresali u sekcijama i da je onda bio s nama i gospodin Ministar Pravde i znam, da je g. Ministar insistirao na tom, da se to odloži, te je rekao, da će on podneti predlog za dva do tri dana. Međutim je već danas prošlo dva meseca i sada je već vreme da se taj predlog podnese. Ja se ne bih mogao složiti

ni s time, šta je gospodin predsednik dao to obaveštenje. To je već trebalo da bude. Stvar je u ovom. Sigurno se želi, da ostanu ta ministarstva.

Potpredsednik dr. **Svetislav Popović**: Mogu izjaviti gospodinu poslaniku, da će predsedništvo ponovno požuriti tu stvar.

Pre nego svršimo, ja bih molio, da izberemo izvestioca po ovom zakonskom predlogu. (**J. Jovanović**: Ja mislim da bude g. Gjonović zato što je njegov predlog primljen. — Dr. **Čubrović**: Ja predlažem g. Rajčevića.)

Potpredsednik dr. **Svetislav Popović**: Prima li Odbor gospodina Magovčevića za izvestioca? (Prima.) Prema tome g. Magovčević je izabran za izvestioca.

Prije nego što zaključim sednicu, ja bih imao molbu na članove Zakonodavnog Odbora, a ta je, da se odmah sada posle sednice ovi pododbori, koji su izabrani na prošloj sednici; sastanu i konstituišu. Isto tako bih molio članove II. sekcije, da ostanu ovde, da bi se moglo pristupiti radu po predlogu g. Ministra Unutrašnjih Dela o izmeni izbora izbornog reda za Sloveniju u koliko se ima primeniti na Vojvodinu, Bosnu, Dalmaciju i t. d.

Za iduću sednicu nemamo ništa na dnevnom redu, stoga ja mislim, da sačekamo dok sekcije svoje poslove svrše i da iduću sednicu zakažem, dok nam stignu izveštaji, koje nam budu sekcije podnele, a sa dnevnim redom: utvrđivanje dnevnog reda. (Dr. **Slavko Šećerov**: Molim, ja bih imao predlog.) Izvolite.

Dr. **Slavko Šećerov**: Ja imam formalan predlog, da se stavi na dnevni red pretres zakona o centralnoj upravi i neka on bude stalno na dnevnom redu.

Potpredsednik dr. **Svetislav Popović**: Pošto to gospoda žele, ja ću to učiniti. Ja molim ovlašćenje za predsedništvo, da sednicu sazove kad' budemo imali za sednicu nešto novo. Time je zaključena današnja sednica, a iduću ću sazvati pismeno sa označenim dnevnim redom.

(Sednica je zaključena u 11:45 časova.)

LXIX. SEDNICA

ZAKONODAVNOG ODBORA

NARODNE SKUPŠTINE

KRALJEVINE

SRBA, HRVATA I SLOVENACA

držana 4. maja 1922. g. u Beogradu.

Predsedavao predsednik **Miša Trifunović**.

Zamenik sekretara **Ljuba Trandafilović**.

(Početak u 10.50 časova.)

Predsednik **Miša Trifunović**: Gospodo, otvaram 69. sednicu Zakonodavnog Odbora. Molim g. sekretara, da čita zapisnik prošle sednice.

Zamenik sekretara **Ljuba Trandafilović** čita zapisnik 68. sednice Zakonodavnog Odbora.

Predsednik **Miša Trifunović**: Gospodo, ima li primedaba na protokol? (Nema.) Primedaba nema, objavljujem, da je protokol primljen.

Čast mi je izvestiti odbor, da je Ministar Građevina dostavio Odboru šest koncesija za gradjenje mostova i naplatu mostarine u Hrvatskoj. Ove će se koncesije uputiti pododboru za reviziju vodenih koncesija. Predsednik Narodne Skupštine dostavio je Odboru predlog zakona gospodina Dragoljuba Todorovića, narodnog poslanika, o ukidanju koncesije date Boži Jeliću i Kostu A. Simiću za eksploataciju gore u državnoj šumi u Kopaoniku.

Predsednik Narodne Skupštine dostavio je takodjer predlog zakona g. Dragoljuba Todorovića, nar. poslanika, za reviziju ograničenja sviju državnih šuma u celoj Kraljevini.

Molim odbor, ako se slaže, da se upute ova dva zakonska predloga pododboru za reviziju šumskih koncesija. Pristaje li odbor? (Pristaje.)

Čast mi je dalje izvestiti, da je pododbor za proučavanje predloga zakona o rasprostriranju važnosti zakona o državnom računovodstvu Kraljevine Srbije na celu teritoriju Kraljevine, podneo svoj izveštaj. Izveštaj je gotov da se stavi na dnevni red.

Sad bismo, gospodo, imali da predjemo na dnevni red. Na dnevnom je redu: pretres u pojedinostima projekta zakona o centralnoj upravi. Znače, gospodo, da smo na jednoj sednici vratili ovaj zakonski projekat zbog izvesnih stvari vladi, da se ona definitivno sporazumi i da nam podnese taj projekat. Ja sam i pismeno i usmeno govorio gospodinu Ministru, da bi mogli ovaj zakon svršiti, jer se pojavila želja, da se ovaj zakonski predlog svrši. Ni do danas nismo mogli dobiti u predsedništvu ovaj vraćeni zakon o centralnoj upravi. Dakle oni u vladi nisu se sporazumeli o tome zakonu i nisu prečistili tu stvar. (**Jovan Magovčević:** Ima pet meseci otkad prečišćavaju.) Jeste, gospodine poslanice! Ja ipak mislim, da je nezgodno, da mi rešavamo mimo vlade, jer bi to moglo biti vladi protivno. Ja bih predložio, da ovu tačku skinemo sa dnevnoga reda, a da za iduću stavimo dnevni red: predlog zakonskog predloga o rasprostriranju zakona o Državnom računovodstvu na teritoriju cele kraljevine. Ako se slažete, ja vas molim, da današnju sednicu odložimo i da za iduću sednicu stavimo ovaj dnevni red.

Ima reč g. Voja Lazić.

Vojslav Lazić: Gospodo, ja se ne slažem sa mišljenjem g. Predsednika da skinemo sa dnevnoga reda zakon o centralnoj upravi. U tom slučaju ja bih stavio pitanje g. Predsedniku, radi čega je sazvao sednicu sa ovim dnevnim redom, kad je g. Predsednik ovoga mišljenja danas, a toga mišljenja je bio juče kad je utvrdjivao ovaj dnevni red, da treba čekati od Vlade, kad će ona pristati da se ovaj zakon reši. Ja mislim, da ne treba da čekamo od Vlade ništa, mi imamo pred sobom jedan projekt zakona o centralnoj upravi upućen Zakonodavnom Odboru na njegovu nadležnost i ja smatram, da Zakonodavni Odbor treba to pitanje jednom da reši, tim pre, što Finansijski Odbor nailazi na teškoće u svome radu. Finansijski Odbor je mišljenja, da treba pojedina Ministarstva ukinuti i spojiti sa drugim Ministarstvima. Medjutim po budžetu to ne može da uradi, jer stoji jedan pozitivan zakon na smetnji, koji mu sprečava to i ne može da poništi jedan zakon, koji već postoji. Stoga baš Finansijski Odbor pogleda da Zakonodavni Odbor što pre svrši sa ovim zakonom i da se zna načisto koja će Ministarstva ostati i dalje a koja Ministarstva da se ukinu i spoje sa drugim Ministarstvima. S toga ja mislim, da g. Predsednik ne bi trebao da čini ovaj predlog nego da baš sad odmah uzmemo u pretres ovaj zakon o centralnoj upravi i da s njim jedanput prečistimo pitanje i da ga rešimo.

Predsednik Miša Trifunović: Mi smo zaista stavili na dnevni red poslednjeg sednice ovaj zakonski predlog nadajući se da usled našeg jačeg urgiranja Vlade, da bi ga mogli dobiti od Vlade i da bi ga mogli rešiti. Ali kao što sam maločas kazao nismo mogli dobiti pored svega svoga nastojavanja. (**Jovan Magovčević:** Dokle ćemo čekati, već je 5 meseci prošlo!). To je stvar Vladina. (**Jovan Magovčević:** To je i naša stvar!)

Druga je stvar, gospodo, Zakonodavni Odbor, koji je neka vrsta zakonodavnoga tela, ima izvesne funkcije zakonodavne i Zakonodavni Odbor ne može po redu parlamentarnome kao i Narodna Skupština raditi jedan projekt zakonski bez sporazuma sa Vladom. To je osnova parlamentarizma. Ne možemo mi da radimo sami i da Vlada kaže da se ne slaže.

Jovan Magovčević: Sećate se, gospodo, da je g. dr. Laza Marković, kad je povukao ovaj zakonski predlog, rekao za tri dana svršiće se, a prošlo je 5 meseci od tada.

Predsednik Miša Trifunović: Ja to znam, g. poslanice. Ja se slažem s Vama, ali mi nemamo snage da Vladu nateramo, da to svrši. Da sami radimo bez Ministra i Narodne Skupštine, mislim, da je to nezgodno, jer Vlada je isto tako odgovorna za poslove. Ima reč g. Ljuba Jovanović.

Ljuba Jovanović: Ja mislim, gospodo, da treba da usvojimo predlog g. Predsednika iz ovih razloga, što zbilja mi moramo da vodimo računa do izvesne granice i o odredjivanju Vladinom i o saradnji s njom. Medjutim ovde po mome najboljem uverenju, u ostalom što i sva gospoda poslanici znaju manje više, da nije ovde pitanje samo Vladino, nego i nešto drugo. Što se Vlade tiče stvar stoji ovako. Mi smo tražili od g. Ministra Markovića, da on podnese neke dopune svome predlogu o centralnoj upravi, da se moraju izmeniti uredbe o uređenju pojedinih Ministarstava. A koliko je meni poznato g. Ministar od svih kolega resornih Ministara tražio je predloge za izmene uredaba i od nekih je kolega dobio a od drugih kolega nije dobio. I kad dobije od svih kolega, onda će imati da sredi taj materijal. O tome sredjivanju treba da vodimo računa i da to pred nas izadje.

Posle ima još nešto, gospodo. Ima parlamentarni moment. Zakonodavni Odbor tu stvar ne može sam svršiti. Članovi Zakonodavnog Odbora, kao što je poznato po propisima Ustava, kad svrše jedan zakonski predlog, Narodna Skupština ima taj predlog da primi ili da ga odbije. A Skupština može primiti jedan predlog od onih poslanika, koji će gledati na taj predlog kao jednu stvar prečišćenu. Medjutim gospodi je poznato iz novina ako ne iz drugih izvora da to medju poslanicima, koji će glasati za ovaj predlog, nije prečišćeno. Jer vi znate, gospodo, da u našoj Skupštini ima poslanika, koji glasuju protiv svakog predloga, pa se onda pri tome rešavanju na njih ne može mnogo računati. Vi morate onda misliti i na ove druge poslanike. A da mi, gospodo, nešto ovde svršimo, pa da nam posle Skupština ne htetne to izglasati, onda nismo svršili ništa i onda će samo biti to, da će ona nezgoda, sa kojom imaju da se bore članovi Finansijskog Odbora, i dalje postojati. A Finansijski Odbor i u našoj zemlji i u svima zemljama, zna se kako radi. On radi s obzirom na pozitivne zakone. Po sadašnjem pozitivnom zakonodavstvu ima toliko i toliko Ministarstava i on prema tome ima da izradi budžet; pa ako se promeni zakon, ako se ukine ili poveća broj sadašnjih ministarstava, onda će se prema tome odredjivati i budžet. Zato ja mislim, gospodo, da mi ovaj predlog gospodina Predsednika usvojimo, pa da onda pododbori, koji imaju, kao što svi vrlo dobro znate, dosta poslova, mogu nastaviti svoj rad, da bismo i ove druge zakonske predloge mogli svršiti.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč g. Jovan Jovanović.

Jovan M. Jovanović: Ja ne bih mogao da se složim čak ni s ovim rezonovanjem g. Jovanovića o tome. Ovo je već pet meseci, kako smo mi u pododboru pretresli i svršili ceo taj predlog o centralnoj državnoj upravi i Ministar Pravde g. Marković izjavio je ovde, u samoj sednici Zakonodavnog Odbora, da će za tri dana podneti jednu izvesnu izmenu u tom zakonskom predlogu. Od toga vremena prošlo je već pet meseci i sada opet odlažemo, po ovom predlogu g. Predsednika, rešenje te stvari na neodređeno vreme. Ja bih primio razlog koji je naveo g. Ljuba Jovanović, da izvesna Ministarstva nisu podnela svoje predloge za izmenu i kad bi bio određen jedan rok u kome se to ima učiniti, to je onda druga stvar; ali ovako može značiti, da mi taj predlog nikako nećemo ni imati ovde. Može doći i do izbora za narodne poslanike, a mi nećemo doći do ovoga zakona.

Drugo, gospodo, ima još jedna stvar. Svaki čas u novinama, i to baš u novinama iz vladine većine, Zakonodavni je Odbor na nekom nišanu, iznosi se kako on ne radi. Medjutim ovde bi Zakonodavni Odbor radio jedan tako važan zakon, ali ne može da dodje do njega. Prema tome, ako se već usvoji taj predlog, a usvojiće se zato, što je tu većina, koja hoće da usvoji ovaj vaš predlog, gospodine predsedniče, onda bih ja stavio jedan drugi predlog: da se odredi jedan rok g. Ministru Pravde, da dodje ovde da zastupa taj svoj predlog i da podnese te izmene Zakonodavnom Odboru. (Glas: A ako ne podnese?!). Ako ne podnese, onda da izidjemo pred Narodnu Skupštinu i da njoj kažemo, da nećemo više raditi taj posao, na neka ona odluči šta će imati da radi.

Predsednik Miša Trifunović: Možemo o tome diskutovati, gospodo. Želi li Zakonodavni Odbor, da donesemo odluku, da Vlada, odnosno nadležni ministar ima ovaj zakon vratiti Zakonodavnom Odboru kao gotov u izvesnom roku, u roku od deset ili petnaest dana — koliko hoćete? Jeste li za to?

Manojlo Sokić: Tu bi valjalo uzeti u obzir, da smo mi već dobili rok od Narodne Skupštine za izradu toga zakona i da je taj rok 10. maj. Ako hoćemo da odredjujemo rok, onda smo mi već ograničeni u tome.

Predsednik Miša Trifunović: Ima reč g. Vojislav Lazić.

Vojislav Lazić: Povodom objašnjenja g. Predsednika i objašnjenja g. Ljube Jovanovića ja opet ostajem pri svome predlogu, da mi ovo pitanje, koje je stavljeno na dnevni red, treba da radimo i neka se pozove g. Ministar i dodje na sednicu, a ja mislim, da je on trebao doći a ne da Ministar koči rad i Zakonodavnog Odbora i Narodne Skupštine. Vi znate, gospodo, da je u narodu povika na narodne poslanike a ne na Ministre i Vladu, da ništa ne rade i naša je dužnost da nateramo te Ministre i tu Vladu, da rade ako hoće, a ako neće, onda vi iz većine dajte druge ljude koji će da rade. Vi nosite odgovornost u prvom redu, pa onda tek mi za nerad. S toga ja ostajem opet pri tome, da mi treba da danas radimo i da pozovemo nadležnog g. Ministra, da izjavi što ima i da da pristanak, pa da se to odmah učini.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima g. Marko Gjuričić.

Marko Gjuričić: Ja ne shvaćam stvar kao što je shvaća g. Lazić, jer mi radimo, radi Zakonodavni

Odbor i njegove sekcije i mi ćemo uskoro podneti Zakonodavnom Odboru već svršen zakon o Glavnoj Kontroli. Mi znamo, da je određen od Skupštine izvestan rok i mi možemo upozoriti g. Ministra na taj rok, pa da on može tome projektu dati potrebne dopune, koje je obećao i koje mi čekamo, pa ako nam ih da, mi ćemo svršiti i taj zakon. Ne možemo mi to, gospodo, bez osnovnih razloga tvrditi, da je to nerad g. Ministra ili same Vlade, nego to može da zavisi i od sasvim drugih uzroka i zato te detalje treba sporazumno utvrditi u Vladi. S toga bih ja bio mišljenja, da se primi predlog g. Predsednika i da se izvesti g. Ministar, da mi očekujemo, da nam se pošalju ti podaci koji su potrebni za dopunu toga zakona, pa da ga svršimo.

Predsednik Miša Trifunović: Reč ima g. Ministar za Izjednačenje Zakona.

Ministar za Izjednačenje Zakona Marko Trifković: Kao što vam je poznato, gospodo, projekat zakona o Centralnoj Upravi bio je prvi podnet Zakonodavnom Odboru na rešenje i ako se ne varam sekcija Zakonodavnog Odbora je taj projekat zakona prvi i izradila i sprovela Zakonodavnom Odboru. Ja sam bio sprečen bolešću i nisam mogao učestvovati u diskusiji Zakonodavnog Odbora, medjutim ceo je zakon primljen, sem člana koji govori o nadležnosti Ministarstava. Moj je zamenik izjavio ovde da će se taj odeljak prepraviti i pred odbor izneti, a to nije urađeno i to ne kriviceom mogu zamenika — nego ako tu ima krivice (Glas: Da će u roku od 3 dana doneti izveštaj.) nego ako tu ima krivice, onda je tu krivica do cele Vlade. (**Milorad Vujičić:** Što vi niste doneli budžet nego ga ne dajete 5 meseci. — **Šećerov:** Mi ćemo ga doneti.) Ja sam, gospodo, rekao ako ima krivice, a ja nalazim, da tu nema nikakve krivice. (**Vojislav Lazić:** Advokatski.) Ne, g. Laziću, advokatski, nego govorim kao političar, mi pravimo politiku, mi moramo kad pravimo politiku da i govorimo kao političari. (**Miloš Moskovljević:** Vrlo rđjavi političari.) G. Moskovljeviću, vi mislite, da smo mi rđjavi političari a narod misli drukčije, on vidite misli, da smo dobri političari. (Glasovi kod zemljoradnika: I Hrvati tako misle.) Za sada dok ne dodju izbori, mi uživamo poverenje većine naroda u ovoj državi a zasada nam više i netreba, a kad dodju izbori, ja mislim, da će to poverenje biti samo pojačano. (Odobrovanje u centru. — **Miloš Moskovljević:** Ni za jedan zakon niste imali kvoruma. — **Dr. Svetislav Popović:** A vi kao da niste dužni da dolazite u Skupštinu?) Pogrešno tvrdite da nikada nismo imali kvoruma sa svojom većinom. Naprotiv puno puta smo imali kvoruma sa svojom većinom i to i onda, kad ste vi zemljoradnici izlazili iz Skupštine. I drugo ta primedba nije nimalo osnovana, jer ovde u Skupštini imamo svi dužnost da radimo za dobro naroda i države a ne samo Vladina većina. Gospodo, i opozicija ima dužnost da radi i da pravi kvorum, opozicija nema pravo da sprečava, naročito u ovakvim prilikama, rad većine. Sedite tu i kritikujte, pa i od toga ćete videti koristi i vi i većina, a nesumnjivo je, da će od toga imati koristi i ceo narod. Da se vratim na projekt zakona o centralnoj upravi. Nema tu krivice do Vlade. Vladu sastavljaju četiri stranke i Vlada može pred Skupštinu iznositi samo ono na što se složje sve četiri stranke. Mi smo podneli bili jedan zakonski projekat, sa kojim se ovde u Zakonodavnom Odboru Vladine stranke nisu složile. Kada se, go-